

af en del af räntan på fonden Litt. B af de Långmanska testamentsmedlen måtte få äga rum, och att, om detta anses kunna ske, Kongl. Maj:t måtte enligt testators föreskrift snarast möjligt utse en komité för förvaltning af den Långmanska testamentsfonden och för användande af de från densamma årligen disponibla medlen.

Stockholm den 23 januari 1893.

A. E. Nordenskiöld.

N:o 24.

Af herr **A. Hedin** i Stockholm, om uppförande i riksstaten af konsulatafgifter.

Under det att, kort efter representationsreformen, vissa nyare statsinkomster, som *icke* äga karakteren af skatt, blifvit på Kongl. Maj:ts initiativ uppförda i riksstaten, kvarstår ännu den oegentligheten, att en på en särskild näring lagd skatt ej i likhet med öfriga skatter af Riksdagen beräknas och uppföres uti inkomstbudgeten, och den ännu större oegentligheten, att denna skatt, i strid med grundlagens tydliga bud, bestämmes af Kongl. Maj:t utan ens någon Riksdagens medverkan. Så är nemligen förhållandet med den skatt, under namn af konsulatafgift, som enligt förordningen om konsulatväsendet, § 103, i regeln skall i hvarje hamn, der

svensk konsul eller vicekonsul är anställd, af svenskt fartyg, som der lossar eller lastar eller både lossar och lastar, utgöras med 6.35 öre för ton af fartygets afgiftspligtiga drägtighet, oafsedt om konsuls biträde anlitas eller ej, oafsedt om i förra fallet hans embetsåtgärd kan anses tillräckligt ersatt genom de föreskrifna expeditionsafgifterna.

Det var på Kongl. Maj:ts förslag, som år 1869 *trafikmedlen* första gången upptogs, med sitt bruttobelopp, i riksstaten, bland statsverkets ordinarie inkomster. Likaså var det på Kongl. Maj:ts förslag, som i riksstaten för 1870 *skogsmedlen* uppfördes bland de ordinarie inkomsterna, hvilken åtgärd innebar en rättelse af ett föga konstitutionellt beslut af sista ståndsriksdagen (1865—1866 års riksdags skrivelse N:o 82, sid. 6). Och slutligen var det äfven på Kongl. Maj:ts förslag, som enahanda åtgärd vidtogs med *telegrafmedlen*, hvilken statsinkomst 1872 första gången blef synlig i riksstaten. Samtliga dessa af Kongl. Maj:t föreslagna åtgärder hafva afsett att undanröjda faktiska inskränkningar i Riksdagens budgetsmakt.

Deremot har konsulatafgiften, ehuru en statsinkomst af skattenatur, hittills i alla afseenden undandragits tillämpningen af de konstitutionella budgetsprinciper, som på Kongl. Maj:ts eget initiativ gjorts gällande i afseende på de tre förutnämnda inkomstitlarne. För ett sådant undantag från god regel kan så mycket mindre såsom skäl åberopas den omständigheten, att ifrågavarande afgift är afsedd för ett speciellt ändamål; ty detsamma gäller om de i budgeten uppförda fyr- och båkmedlen. Ej heller kan det motiveras dermed, att beloppet är obetydligt: för år 1889 har den af svenska fartyg erlagda konsulatafgift, enligt norska konsulatkommitténs betänkande, beräknats till 209,000 kronor, således ett belopp högre än hvardera af sex bland de i detta års riksstat upptagna ordinarie inkomster och öfverstigande sammanlagda summan af de två mest betydande bland dessa titlar. Att en del af konsulatafgifterna icke ingår till statsverket, representeradt af konsulskassan, utan såsom löneinkomst behålles af uppbördsmännen, förringar ej heller behörigheten af en anordning, hvarigenom Riksdagen sättes i tillfälle att vinna en fullständigare kännedom om ifrågavarande skatt och dess användning, hvaråt det så mycket mera är i sin ordning att representationen eignar större uppmärksamhet än hittills, som den drabbar en näring, hvilken betungas af *många* pålagor.

Emellertid, och ehuru det synes mig både viktigt och riktigt, att budgeten såvidt möjligt fullständigt utvisar statsskatternas och öfriga stats-

inkomsters belopp, är det dock ej ofvan anförda mera formella anmärkning, som utgör hufvudskälet till det förslag, jag skall hafva den äran att underställa Riksdagens pröfning. Att Kongl. Maj:t allena lagstiftar om den ifrågavarande skatten, må hafva en ej kortvarig häfd till stöd, men kan ej omintetgöra beskattningsåtgärdens grundlagsstridighet; och detta missbruk bör ej mera än andra dylika, som den konstitutionella utvecklingen redan undanröjt, försvaras med åberopande af att det är gammalt.

Denna afvikelse från ej blott allmänt erkända konstitutionella principer, utan ock grundlagens föreskrifter om Riksdagens beskattningsrätt, faller så mycket starkare i ögonen, som i Norge konsulatafgiften är bestämd, icke genom den i administrativ väg utfärdade förordningen af 4 november 1886 — ehuru den visserligen der omförmäles — utan genom *lagen* om konsulativäsendet af 15 juni 1878, som genom kungörelse af 6 december 1886 förklarades skola träda i kraft med 1 januari 1887, den dag från hvilken de lika lydande svenska och norska förordningarna af 4 november 1886 om konsulativäsendet tillämpats. — I förbigående må erinras om, att i Danmark konsulatafgiften är bestämd genom lag (af 5 april 1888).

Jag har därför ansett mig böra föreslå,

att i riksstaten för år 1894 den skatt, som under namn af konsulatafgift erlägges för svenska handelsfartyg, uppföres bland de ordinarie inkomsterna.

De uppgifter, som härom finnas, äro väl ej alldeles fullständiga, enligt hvad af 1891 års statsrevisions berättelse inhemtats, men torde för framtiden redogörelsen härför från utrikesdepartementet utan svårighet kunna fullständigas.

Stockholm den 24 januari 1893.

A. Hedin.